

Cuprins

Abrevieri.....	XV
Cuvânt-înainte	XVII
Capitolul I. Considerații teoretice	1
Secțiunea 1. Cazurile în care se poate dispune amânarea și întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	1
§1. Starea de boală a condamnatului	1
§2. Condamnata este gravidă sau are un copil mai mic de un an.....	8
§3. Existența unor împrejurări speciale care fac ca executarea imediată a pedepsei să aibă consecințe grave pentru condamnat, familia acestuia sau unitatea la care lucrează	9
Secțiunea a 2-a. Soluționarea cererii	12
§1. Titularii cererii	12
§2. Competența.....	13
§3. Procedura în fața instanței	19
§4. Soluțiile ce pot fi pronunțate.....	21
§5. Efectele hotărârii de admitere a cererii	21
Capitolul II. Soluții relevante ale instanțelor în materia amânării și întreruperii executării pedepsei	35
Secțiunea 1. Cazurile în care se poate dispune amânarea și întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	35
§1. Starea de boală a condamnatului	35
1. Întreruperea executării pedepsei. Obligativitatea expertizei medico-legale. Irelevanța altor acte medicale	35
2. Întreruperea executării pedepsei. Expertiză medico-legală. Invocarea supunerii la rele tratamente.....	36
3. Întreruperea executării pedepsei. Imposibilitatea condamnatului de a suporta costul expertizei medico-legale.....	37
4. Amânarea executării pedepsei. Motive medicale și sociale. Neefectuarea expertizei medico-legale	39

5. Întreruperea executării pedepsei. Expertiză medico-legală. Caracterul neechivoc al concluziilor	41
6. Amânarea executării pedepsei. Necesitatea evaluării tuturor datelor și actelor medicale pentru stabilirea unui diagnostic de certitudine	42
7. Întreruperea executării pedepsei. Modul în care trebuie formulate concluziile raportului de expertiză medico-legală.....	45
8. Amânarea executării pedepsei. Utilitatea efectuării unei expertize medico-legale	46
9. Întreruperea executării pedepsei. Expertiză medico-legală efectuată anterior în altă cauză. Valabilitatea acesteia	48
10. Amânarea executării pedepsei. Neprezentarea condamnatului la serviciul de medicină legală pentru efectuarea expertizei. Consecințe.....	49
11. Amânarea executării pedepsei. Cereri succesive. Neefectuarea tratamentului recomandat.....	50
12. Întreruperea executării pedepsei. Importanța probatorie a expertizei medico-legale. Întreruperi succesive. Neefectuarea intervenției chirurgicale prescrise	51
13. Întreruperea executării pedepsei. Raport de expertiză medico-legală. Examinarea nemijlocită a condamnatului	53
14. Întreruperea executării pedepsei. Efectuarea mai multor expertize medico-legale, dintre care ultima la Institutul Național de Medicină Legală. Competența efectuării unei noi expertize	54
15. Întreruperea executării pedepsei. Componenta comisiei de expertiză medico-legală. Participarea medicului specialist.....	55
16. Amânarea executării pedepsei. Componenta comisiei de expertiză medico-legală. Participarea medicului curant al condamnatului. Aprecierea pericolului concret pentru ordinea publică.....	57
17. Întreruperea executării pedepsei. Completarea raportului de expertiză medico-legală întocmit cu nerespectarea dispozițiilor privind componența comisiei. Consecințe	60
18. Întreruperea executării pedepsei. Întocmirea unui nou act medico-legal de aceeași medici. Consecințe	62

19. Întreruperea executării pedepsei. Expertiză medico-legală. Necesitatea evaluării tuturor afecțiunilor invocate de condamnat.....	63
20. Întreruperea executării pedepsei. Expertiză medico-legală. Existența mijloacelor de tratament și terapeutică în penitenciar	65
21. Amânarea executării pedepsei. Elementele pe baza cărora se poate aprecia asupra stării sănătății condamnatului.....	66
22. Întreruperea executării pedepsei. Caracterul concluziilor raportului de expertiză medico-legală.....	68
23. Întreruperea executării pedepsei. Expertize medico-legale cu concluzii contradictorii. Nerespectarea cerințelor prevăzute de art. 453 alin. (1) lit. a) C.proc.pen....	70
24. Întreruperea executării pedepsei. Posibilitatea tratării sub pază, în rețeaua sanitară privată, a afecțiunilor de care suferă condamnatul.....	71
25. Întreruperea executării pedepsei. Boală gravă cu risc vital. Intervenție chirurgicală care nu reprezintă o urgență medicală absolută și pentru a cărei efectuare este necesar consimțământul pacientului. Criterii de apreciere a pericolului concret pentru ordinea publică.....	72
26. Întreruperea executării pedepsei. Raport de expertiză medico-legală incomplet. Condamnat a cărui lăsare în libertate prezintă pericol concret pentru ordinea publică	74
27. Întreruperea executării pedepsei. Tratament care nu prezintă urgență. Aprecierea pericolului concret pentru ordinea publică.....	76
28. Întreruperea executării pedepsei. Posibilitatea internării sub pază. Criterii de apreciere a pericolului concret pentru ordinea publică. Incidența Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.....	79
29. Amânarea executării pedepsei. Necesitatea îndeplinirii cumulative a condițiilor prevăzute de art. 453 alin. (1) lit. a) C.proc.pen.....	85
30. Întreruperea executării pedepsei. Necesitatea îndeplinirii cumulative a condițiilor prevăzute de art. 453 alin. (1) lit. a) C.proc.pen. Elemente de apreciere	87

31. Întreruperea executării pedepsei. Necesitatea verificării îndeplinirii tuturor condițiilor de admisibilitate	90
§2. <i>Condamnata este gravidă sau are un copil mai mic de un an</i>	92
32. Întreruperea executării pedepsei. Interesul ocrotirii copilului.....	92
33. Întreruperea executării pedepsei. Condamnată căreia i-au fost interzise drepturile părintești.....	93
34. Amânarea executării pedepsei. Constatarea stării de graviditate. Încuviințarea unei expertize medico-legale. Lipsa din dispozitivul hotărârii a mențiunilor privind obligațiile condamnatei	94
35. Întreruperea executării pedepsei. Dovada cazului de întrerupere. Imposibilitatea de prezentare în fața instanței. Durata întreruperii.....	97
36. Amânarea executării pedepsei. Posibilitatea aplicării în cazul condamnaților bărbați. Înlăturarea discriminării	100
§3. <i>Existența unor împrejurări speciale care fac ca executarea imediată a pedepsei să aibă consecințe grave pentru condamnat, familia acestuia sau unitatea la care lucrează</i>	102
37. Întreruperea executării pedepsei. Noțiunea de „familie”	102
38. Întreruperea executării pedepsei. Noțiunea de „familie”	103
39. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Rezolvarea unor probleme patrimoniale ale condamnatului.....	105
40. Amânarea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Starea sănătății părintelui condamnatului	106
41. Amânarea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Imposibilitatea restituirii unui credit ipotecar	107
42. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Afectarea semnificativă a dezvoltării și îngrijirii copilului minor al condamnatei, ca urmare a executării pedepsei	108
43. Întreruperea executării pedepsei. Necesitatea susținerii examenelor și clarificării situației școlare a condamnatului student. Evaluarea situației de către instanță	110
44. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Starea gravă a sănătății condamnatului	112
45. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Starea gravă a sănătății condamnatului	113

46. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Posibilitatea ameliorării situației materiale a familiei condamnatului.....	115
47. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Situația locativă dificilă a familiei condamnatului. Relevanța renunțării la o cerere similară. Comportamentul corespunzător din timpul detenției	118
48. Amânarea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Consecințe grave pentru societatea al cărei administrator este condamnatul	120
49. Amânarea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Consecințe grave pentru societatea al cărei angajat este condamnatul.....	122
50. Amânarea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Dovada producerii unor consecințe grave în cazul executării pedepsei.....	123
51. Întreruperea executării pedepsei. Caracterul cert și neechivoc al consecințelor care s-ar produce dacă s-ar continua executarea pedepsei.....	124
52. Amânarea executării pedepsei. Împrejurări anterioare începerii executării pedepsei	125
53. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Relevanța gravității infracțiunilor pentru care s-a dispus condamnarea	126
54. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Relevanța gravității infracțiunilor pentru care s-a dispus condamnarea	128
55. Amânarea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Necesitatea evaluării complete.....	130
56. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Anchetă socială care nu se referă la aspectele considerate esențiale de condamnat	131
57. Întreruperea executării pedepsei. Împrejurări speciale. Soluționarea cererii în lipsa unei anchete sociale.....	134
58. Întreruperea executării pedepsei. Modificarea temeiului cererii în recurs	135
Secțiunea a 2-a. Soluționarea cererii	137
§1. Titularii cererii	137
59. Întreruperea executării pedepsei. Cerere introdusă de fiul major al condamnatului	137

60. Întreruperea executării pedepsei. Cerere formulată și retrasă de soția condamnatului.....	138
§2. <i>Competența</i>	139
61. Întreruperea executării pedepsei. Natura competenței de soluționare a cererii	139
62. Întreruperea executării pedepsei. Sentință de condamnare nedefinitivă. Competență.....	141
63. Amânarea executării pedepsei. Instanța de executare	143
64. Întreruperea executării pedepsei. Hotărâre de condamnare pronunțată de o instanță străină. Competență	144
65. Contestație la executare. Condamnare pronunțată de o instanță militară. Competență.....	145
66. Întreruperea executării pedepsei. Condamnare pronunțată de o instanță militară. Competență.....	147
67. Contestație la executare. Modificarea dispozițiilor privind competența de judecată în primă instanță ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare....	149
68. Amânarea executării pedepsei. Începerea executării în timpul judecării cererii de amânare. Competență.....	150
69. Amânarea executării pedepsei. Punerea în executare a sentinței de condamnare până la soluționarea apelului declarat împotriva sentinței prin care s-a dispus amânarea executării pedepsei. Schimbarea obiectului cererii în apel.....	151
70. Întreruperea executării pedepsei. Competență. Transferul condamnatului într-un alt loc de deținere	153
71. Întreruperea executării pedepsei. Transferul condamnatului la un spital penitenciar din circumscripția altei instanțe. Competență	154
72. Întreruperea executării pedepsei. Transferul condamnatului într-un alt loc de deținere. Competență	156
73. Prelungirea întreruperii executării pedepsei. Competență	157
74. Prelungirea întreruperii executării pedepsei. Competență	159
75. Prelungirea întreruperii executării pedepsei. Competență	161
76. Întreruperea executării pedepsei. Cerere neînsușită de condamnat. Competență.....	162

77. Întreruperea executării pedepsei. Situația condamnatului care execută două sau mai multe pedepse cu închisoarea aplicate prin hotărâri diferite și care nu au făcut obiectul procedurii reglementate de art. 449 C.proc.pen.	166
78. Întreruperea executării pedepsei. Instanța competentă să ia act de retragerea cererii.....	167
79. Întreruperea executării pedepsei. Instanța competentă să ia act de retragerea cererii.....	168
§3. <i>Procedura în fața instanței</i>	170
80. Întreruperea executării pedepsei. Lipsa condamnatului arestat la judecată. Consecințe.....	170
81. Întreruperea executării pedepsei. Prezența condamnatului la judecată.....	172
82. Întreruperea executării pedepsei. Lipsa condamnatului de la judecată datorită prezentării sale la alte instanțe	173
83. Întreruperea executării pedepsei. Condamnată aflată în imposibilitate de a se prezenta în fața instanței din cauza amenințării de naștere prematură	174
84. Întreruperea executării pedepsei. Retragera cererii. Prezența condamnatului la judecată	175
85. Amânarea executării pedepsei. Participarea la judecată a procurorului competent	176
86. Amânarea executării pedepsei. Asistența juridică a condamnatului	180
§4. <i>Soluțiile ce pot fi pronunțate</i>	181
87. Întreruperea executării pedepsei. Hotărâre de condamnare nedefinitivă.....	181
88. Întreruperea executării pedepsei. Hotărâre de condamnare nedefinitivă.....	182
89. Întreruperea executării pedepsei. Hotărâre de condamnare nedefinitivă. Revocarea arestării preventive.....	183
90. Întreruperea executării pedepsei. Expertiză medico-legală. Internare sub pază	184
91. Întreruperea executării pedepsei. Respingerea cererii. Internare sub pază	186
92. Întreruperea executării pedepsei. Admisibilitatea unei cereri după respingerea unei cereri anterioare	187

93. Amânarea executării pedepsei întemeiată pe dispozițiile art. 453 alin. (1) lit. c) C.proc.pen. Admisibilitatea unei noi cereri în care se invocă aceleași motive și același temei juridic.....	189
94. Amânarea executării pedepsei. Invocarea prevederilor art. 453 alin. (1) lit. c) C.proc.pen., după o amânare dispusă în baza art. 453 alin. (1) lit. b) și c) C.proc.pen. Admisibilitate	190
95. Întreruperea executării pedepsei. Sesizarea instanței cu mai multe motive de întrerupere. Nepronunțarea cu privire la toate motivele invocate. Consecințe	192
96. Întreruperea executării pedepsei. Autoritate de lucru judecat.....	193
97. Întreruperea executării pedepsei. Cerere care nu a fost formulată și nici însușită de condamnat	194
98. Întreruperea executării pedepsei. Cerere care nu a fost formulată de condamnat.....	195
99. Întreruperea executării pedepsei. Cerere care nu a fost formulată și nici însușită de condamnat. Nulitate	196
100. Întreruperea executării pedepsei. Cerere care nu a fost formulată și nici însușită de condamnat	197
101. Întreruperea executării pedepsei. Cerere introdusă de o altă persoană decât condamnatul și neînsușită de acesta. Inadmisibilitatea obligării condamnatului la plata cheltuielilor judiciare.....	198
102. Întreruperea executării pedepsei. Condamnat liberat condiționat. Cerere rămasă fără obiect.....	200
103. Amânarea executării pedepsei. Grațiere. Cerere rămasă fără obiect	201
104. Amânarea executării pedepsei. Eroare asupra hotărârii de condamnare. Dispunerea amânării executării aceleiași pedepse	202
105. Întreruperea executării pedepsei. Suportarea cheltuielilor judiciare avansate de stat	203
106. Întreruperea executării pedepsei. Pedepse necontopite, aplicate prin hotărâri diferite.....	205
107. Amânarea executării sancțiunii închisorii contravenționale. Natura hotărârii.....	206
§5. Efectele hotărârii de admitere a cererii	208
108. Amânarea executării pedepsei. Hotărâre nedefinitivă. Nesuspendarea executării mandatului.....	208

109.Întreruperea executării pedepsei pe caz de boală. Stabilirea termenului întreruperii	210
110.Întreruperea executării pedepsei pe caz de boală. Durata pentru care se dispune întreruperea.....	213
111.Întreruperea executării pedepsei pe caz de boală. Durata pentru care se dispune întreruperea.....	214
112.Amânarea executării pedepsei pe caz de boală. Durata pentru care se dispune amânarea	216
113.Întreruperea executării pedepsei. Cazul prevăzut de art. 455 raportat la art. 453 alin. (1) lit. b) C.proc.pen. Durata întreruperii.....	218
114.Întreruperea executării pedepsei. Cazul prevăzut de art. 455 raportat la art. 453 alin. (1) lit. b) C.proc.pen. Durata întreruperii.....	219
115.Amânarea executării pedepsei. Cazul prevăzut de art. 455 raportat la art. 453 alin. (1) lit. b) C.proc.pen. Durata întreruperii.....	220
116.Amânarea executării pedepsei. Data de la care se dispune următoarea amânare	221
117.Amânarea executării pedepsei. Lipsa din dispozitivul hotărârii a mențiunilor privind obligațiile condamnatei....	223
118.Întreruperea executării pedepsei. Verificarea subzistenței cauzelor care au determinat întreruperea.....	223
119.Întreruperea executării pedepsei. Verificarea subzistenței cauzelor care au determinat întreruperea. Competență	226
120.Întreruperea executării pedepsei. Încheiere ulterioară de fixare a termenului de control al stării sănătății condamnatului.....	228
121.Amânarea sau întreruperea executării pedepsei. Verificarea periodică a subzistenței cauzelor care au determinat luarea măsurii	229
122.Amânarea executării pedepsei. Prescripția executării pedepsei. Suspendare	231
Bibliografie	233
Index alfabetic.....	237

Cuvânt-înainte

Finalizarea activității de realizare a justiției penale reclamă executarea imediată a hotărârilor penale definitive și continuitate în activitatea de punere în executare, pe baza unor dispoziții legale cuprinzătoare, clare și precise. Acest cadru legal nu are însă doar menirea de a asigura rapiditate și coerență în activitatea de executare, ci, expresie a umanismului dreptului penal, și pe aceea de a oferi suficiente garanții celor condamnați, mai ales în cazul condamnărilor la pedepse privative de libertate. În acest sens activitățile de punere în executare și succesiunea lor sunt reglementate în Titlul III al Părții speciale a Codului de procedură penală, începând cu dispozițiile privind data la care hotărârile instanțelor penale devin executorii și continuând cu operațiunile propriu-zise de punere în executare. Corelativ sunt prevăzute și căile procedurale de care pot uza cei ce invocă anumite impedimente în executare.

Legiuitorul s-a preocupat și de situația persoanelor condamnate aflate în situații vădite de inferioritate sau neputință, în cazul cărora executarea sau continuarea executării pedepsei ar fi de natură să producă consecințe grave asupra sănătății sau situației condamnatului ori asupra familiei acestuia. Nu este omisă nici posibilitatea ca în urma executării pedepsei să aibă de suferit și alte entități decât condamnatul sau familia acestuia, și anume unitatea la care lucrează condamnatul. Pentru a evita producerea unor asemenea consecințe legiuitorul a prevăzut posibilitatea condamnaților la pedeapsa închisorii sau detențiunii pe viață de a beneficia de amânarea sau întreruperea executării.

Pentru a nu se ajunge pe această cale la întârzierea nejustificată ori la înlăturarea executării pedepsei (amânarea sau întreruperea executării fiind doar o înlăturare accidentală a continuității executării hotărârii de condamnare¹), legiuitorul a indicat expres și limitativ cazurile în care persoana condamnată poate obține amânarea sau întreruperea. Doctrina și, în special, practica judiciară au dovedit însă că aceste dispoziții nu răspund întru totul scopului pentru care au fost create, aplicarea lor ducând la numeroase controverse și soluții neunitare într-o activitate ce se impune a fi guvernată de rigoare, cum este cea a executării hotărârilor penale.

¹ *N. Volonciu*, Tratat de procedură penală. Parte specială, Ed. Paideia, p. 380

Deși aceste chestiuni au fost semnalate în numeroase articole de specialitate, intervenția legiuitorului s-a lăsat așteptată, iar atunci când s-a produs nu a adus decât rezolvări parțiale, unele anticipate de decizii pronunțate în recursuri în interesul legii. Astfel, dispozițiile art. 453-457 C.proc.pen. au fost modificate prin Legea nr. 356/2006 și prin O.U.G. nr. 60/2006, modificările privind cazurile în care se poate acorda amânarea sau întreruperea, procedura de soluționare a cererilor și evidența amânărilor și întreruperilor acordate. Respectivele modificări sunt prezentate ca un răspuns la „*problemele apărute în practica recentă referitoare la căutarea, localizarea și prinderea unei persoane în scopul aducerii acesteia în fața organelor judiciare ori punerii în executare a anumitor hotărâri judecătorești, lipsa unei reglementări riguroase în aceste materii fiind de natură să influențeze negativ, direct și imediat cauzele aflate în curs de urmărire penală sau de judecată*”. Deși legiuitorul se arată preocupat de problemele ivite în practica judiciară recentă (probabil doar soluțiile recente fiind cele care au atras atenția) și de rigurozitatea reglementării, această preocupare se manifestă doar la nivel declarativ, modificările aduse dispozițiilor art. 453-457 neputând fi privite decât ca încercări de a înlătura unele dificultăți de aplicare a acestor texte de procedură.

Lucrarea de față își propune să prezinte controversele generate de prevederile art. 453-457 C.proc.pen. în plan teoretic și, în special, în jurisprudență. Deși evoluția jurisprudenței a fost atent și constant urmărită de doctrină, astfel încât nu se poate realiza o separare netă între aspectele teoretice și cele practice, am optat pentru structurarea lucrării în două capitole, primul dedicat prezentării sintetice a opiniilor exprimate în această materie începând cu intrarea în vigoare a Codului de procedură penală, iar cel de-al doilea unei sinteze de practică judiciară, perioada de referință fiind cea a anilor 2000-2009. Sinteza cuprinde și unele hotărâri anterioare acestei perioade, inclusiv decizii ale Tribunalului Suprem, în măsura în care aceste soluții au fost considerate relevante și de actualitate. Pentru a ușura raportarea la considerațiile teoretice și bibliografia aferentă, cele două capitole sunt organizate simetric.

Prin sintetizarea abordărilor doctrinare și jurisprudențiale și prin evidențierea unor aspecte care continuă să rămână controversate, sperăm că lucrarea se va dovedi un util instrument de lucru pentru practicienii dreptului penal și un prilej pentru continuarea și aprofundarea unui asemenea demers.

Autorul